

VAI TRÒ CỦA ĐOÀN THANH NIÊN TRONG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ TƯ TƯỞNG VÀ ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT VINH

Lê Thị Ngọc Linh
Trường Đại học Sư phạm Kỹ Thuật Vinh
Email: ngoclinhlektv@gmail.com

Tóm tắt: Những năm gần đây, các thế lực thù địch đang đẩy mạnh thực hiện các hoạt động cả trực tiếp lẫn trực tuyến nhằm tác động, chuyển hướng nhận thức về chính trị, tư tưởng trong thanh niên. Trong bối cảnh đó, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên ngày càng được cấp ủy đảng và nhà trường đặc biệt quan tâm. Đối với sinh viên đang học tập tại trường Đại học SPKT Vinh, ngoài các khoa chuyên môn thì Đoàn Thanh Niên là tổ chức gần gũi và sâu sát với sinh viên nhất. Do vậy, việc phát huy vai trò của Đoàn Thanh Niên nhằm khắc phục một số thách thức trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên hứa hẹn sẽ mang lại những hiệu quả rất tích cực.

Từ khoá: Đoàn Thanh Niên, Công tác giáo dục chính trị tư tưởng và đạo đức, Sinh viên Đại học SPKT Vinh.

THE ROLE OF THE YOUTH UNION IN THE WORK OF POLITICAL EDUCATION, IDEOLOGY AND ETHICS, LIFESTYLE FOR STUDENTS OF VINH UNIVERSITY OF TECHNICAL PEDAGOGY

Abstract: In recent years, hostile forces have been promoting both face-to-face and online activities to influence and redirect political and ideological awareness among young people. In that context, political, ideological, moral, and lifestyle education for students is increasingly receiving special attention from party committees and schools. For students studying at Vinh University of Technology and Education, in addition to specialized faculties, the Youth Union is the closest and closest organization to students. Therefore, promoting the role of the Youth Union to overcome some challenges in the work of political, ideological, ethical and lifestyle education for students promises to bring very positive effects.

Keywords: Youth Union, Political, ideological and moral education work, Students of Vinh University of Technology and Education.

Nhận bài: 19/10/2025

Phản biện: 19/11/2025

Duyệt đăng: 22/11/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và bùng nổ công nghệ thông tin hiện nay, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho thanh niên, sinh viên đứng trước cả thời cơ và thách thức mới. Các thế lực thù địch, phản động đã và đang triệt để lợi dụng không gian mạng, mạng xã hội để truyền bá quan điểm sai trái, xuyên tạc đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, tác động trực tiếp đến nhận thức, lý tưởng và niềm tin của một bộ phận thanh niên, trong đó có sinh viên các trường đại học, cao đẳng. Điều này đòi hỏi công tác giáo dục chính trị, tư tưởng phải được triển khai một cách chủ động, thường xuyên, có chiều sâu, gắn với đặc điểm tâm lý, nhu cầu và môi trường sống, học tập của sinh viên.

Tại Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh, bên cạnh vai trò của các khoa chuyên môn và các phòng ban chức năng, Đoàn Thanh niên được xem là tổ chức gần gũi, gắn bó mật thiết nhất với sinh viên; là môi trường quan trọng để giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, bồi dưỡng ý thức chấp hành pháp luật, xây dựng hoài bão, khát vọng phấn đấu cho lớp trẻ. Thực tiễn cho thấy, mặc dù nhà trường đã quan tâm tổ chức nhiều

hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng, song vẫn còn những hạn chế nhất định về nội dung, hình thức, “sân chơi” rèn luyện bản lĩnh, khả năng “đề kháng” trước các thông tin xấu độc trên không gian mạng. Vì vậy, việc nghiên cứu làm rõ vai trò của Đoàn Thanh niên và đề xuất các giải pháp phát huy tốt hơn vai trò này trong công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh là yêu cầu cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tầm quan trọng của việc giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho đoàn viên, thanh niên

Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên là một nhiệm vụ quan trọng nhằm xây dựng bản lĩnh chính trị cho sinh viên, xây dựng thế hệ thanh niên có hoài bão, lý tưởng, khát vọng và trách nhiệm để xứng đáng làm chủ nhân của đất nước và là thế hệ kế tục sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Trong Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Người có căn dặn “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là việc rất quan trọng và rất cần thiết”. Quan điểm trên của

Hồ Chí Minh đối với vận mệnh của cả dân tộc và trở thành tư tưởng chỉ đạo xuyên suốt trong đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về công tác giáo dục cho đoàn viên, thanh niên nhằm chăm lo, bồi dưỡng phát huy sức mạnh của thanh niên trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Tại Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI cũng khẳng định cần làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, truyền thống, lý tưởng, đạo đức và lối sống, tạo điều kiện học tập, lao động, giải trí, phát triển thể lực và trí tuệ cho thanh niên Việt Nam. Trên cơ sở các quan điểm chỉ đạo của Đảng về lãnh đạo công tác thanh niên, Nghị quyết số 25- NQ/TW ngày 25/7/2008 Hội nghị lần thứ bảy của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa khẳng định cần tiếp tục xây dựng thể hệ thanh niên Việt Nam giàu lòng yêu nước, tự cường dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có đạo đức cách mạng, ý thức chấp hành pháp luật, sống có văn hóa, vì cộng đồng; có năng lực, bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức, kỹ năng và tác phong công nghiệp trong lao động tập thể, trở thành những công dân tốt của đất nước. Đến đây, có thể nói rằng công tác giáo dục, bồi dưỡng thanh niên mà Đảng giao cho tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh là nhiệm vụ quan trọng nhằm thực hiện chức năng trường học xã hội chủ nghĩa của Đoàn.

Trước yêu cầu của sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế, Báo cáo chính trị trình Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã chỉ ra cần tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm đối với đất nước, với xã hội; xây dựng môi trường, điều kiện học tập, lao động, giải trí, rèn luyện để phát triển lành mạnh, toàn diện, hài hòa cả về trí tuệ, thể chất và giá trị thẩm mỹ cho thế hệ trẻ. Do vậy, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, đoàn viên là trách nhiệm và cũng là thách thức lớn đối với cả hệ thống chính trị, mỗi gia đình và trong đó có cả Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh.

2.2. Nhận diện một số thách thức trong việc giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên trường Đại học SPKT Vinh

Trường Đại học SPKT Vinh trong năm học 2024-2025 hiện có khoảng 3.000 sinh viên đại học chính quy đang theo học tại trường và công tác giáo dục tư tưởng chính trị và đạo đức, lối sống cho sinh viên cũng luôn được nhà trường quan tâm chú trọng. Theo đó, đơn vị đầu mối đối với công tác sinh viên trong trường là Phòng Công tác Sinh viên đã phối hợp cùng Khoa Kiến thức cơ bản, Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên Trường tổ chức tốt các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống và các hoạt động phong trào trong sinh viên; đồng thời Phòng cũng đã phối hợp với Ban Chấp hành Đoàn Thanh niên, Ban Chấp hành Hội Sinh viên Trường tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao, tuyên truyền, truyền thông sức khỏe... đến các bạn sinh viên đang theo học tại trường.

Tuy nhiên, cũng cần thẳng thắn nhìn nhận rằng, so với yêu cầu thực tế, sân chơi bổ ích dành cho sinh viên trong trường vẫn đang còn thiếu, nhất là sân chơi mang tính rèn luyện bản lĩnh chính trị, tư tưởng và đạo đức lối sống cho sinh viên...

Song song cùng với đó, hiện nay với sự phát triển vượt bậc của khoa học công nghệ dẫn đến việc người dùng dễ dàng tiếp cận các nguồn thông tin trên không gian mạng qua các thiết bị như máy tính, điện thoại di động thông qua các mạng xã hội như: Facebook, Twitter... Nếu sinh viên sử dụng và khai thác hiệu quả những tiện ích của thành tựu công nghệ thì nó sẽ giúp ích rất nhiều trong quá trình học tập và công tác của mình trên tất cả các lĩnh vực. Tuy nhiên, vẫn còn một bộ phận các bạn trẻ khai thác nó để thỏa mãn sự tò mò, hoặc vì một chút lợi ích bất chính đã lạm dụng các phương tiện kỹ thuật, đi ngược lại thuần phong mỹ tục của dân tộc và vi phạm pháp luật của Nhà nước. Tệ hại hơn nữa là len lỏi trong đó, còn có sự lợi dụng của các thế lực chống phá, những tổ chức, cá nhân phản động nhằm truyền đi những thông tin sai lệch, chống phá nhà nước, đi ngược lại sự phát triển chung của cả dân tộc. Đây là một thách thức mới, đòi hỏi sự bản lĩnh và chín chắn của từng sinh viên, trong đó có cả sinh viên của trường Đại học sư phạm Kỹ thuật Vinh vốn là sinh viên từ các huyện, thành của các tỉnh và phần lớn đều sống xa gia đình để học tập tại trường.

Hiện nay, từ sau Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ X, lãnh đạo Đảng và Nhà nước đã mạnh dạn thực hiện những quyết sách quan trọng của đất nước nhằm trong sạch hóa bộ máy lãnh đạo các cấp, bài trừ tệ quan liêu và chống tham nhũng từ trung ương đến địa phương, do đó các thông tin liên tục trên hệ thống thông tin đại chúng trong nước về một bộ phận cán bộ tiêu cực trong bộ máy Nhà nước, về những yếu kém tồn đọng trong quản lý xã hội đã được thông tin rộng rãi cũng phần nào tác động đến nhận thức của sinh viên. Đặc biệt, là những yếu kém, tồn đọng của hệ thống giáo dục, phương thức đào tạo các bậc học và hiện tượng tiêu cực trong thi cử ... Những thông tin này đã đang ảnh hưởng nhất định đến nhận thức, gây mất lòng tin trong một bộ phận sinh viên.

Một yếu tố khác cũng hết sức gây lo ngại đang ảnh hưởng trực tiếp đến định hướng chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống của sinh viên hiện nay là sự ra đời và chuyển sang công khai hoạt động của một số tổ chức, đội nhóm có tính chất tôn giáo hoặc các tổ chức thiện nguyện, các cộng đồng được hình thành từ các diễn đàn mạng được các tổ chức tôn giáo, các tổ chức phi chính phủ, các thế lực xấu trong và ngoài nước đỡ đầu và chúng bắt đầu len lỏi, tiếp cận với các sinh viên trong trường mời gọi gia nhập với những cám dỗ về vật chất. Xét ở khía cạnh định hướng giá trị cho sinh viên, nó gây một sức ép mới cho các tổ chức chính trị - xã hội của thanh thiếu niên và cả hệ thống chính trị trong việc giúp thanh niên chọn lọc, hình thành các giá trị cho bản thân và một điều nguy hiểm hơn cả là nguy cơ các thế lực chống phá, những tổ chức, cá nhân phản động lợi dụng hoạt động của các tổ chức, đội nhóm này nhằm truyền đi những thông tin sai lệch, chống phá nhà nước.

2.3. Một số giải pháp phát huy vai trò của Đoàn Thanh Niên góp phần khắc phục những thách thức trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên

Từ những vấn đề lý luận và thực tiễn như trên cho thấy rằng, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức, lối sống cho sinh viên luôn được Đảng, Nhà nước, nhà trường và toàn xã hội quan tâm đồng thời công tác giáo dục đặc biệt này là một nhiệm vụ quan trọng trong các trường đại học, trong đó có trường Đại học sư phạm kỹ thuật Vinh. Với những gợi ý dưới đây trong bài nghiên cứu này, tùy thuộc vào tình hình cụ thể, Đoàn Thanh Niên trường có thể tham khảo để

triển khai thực hiện riêng hoặc phối hợp với nhau nhằm mang lại hiệu quả cao nhất:

Thứ nhất, tăng cường, đổi mới phương thức giáo dục chính trị, đưa lý luận chính trị vào đời sống, từ đó định hướng nhận thức trong tư tưởng sinh viên là mục tiêu trọng tâm. Thời đại ngày nay là thời đại của công nghệ thông tin và truyền thông kỹ thuật số, với tư cách là tổ chức của thanh niên, của sinh viên, Đoàn Thanh Niên trường cần chủ động hơn nữa mở rộng các kênh thông tin, cùng những phương pháp tuyên truyền sinh động và linh hoạt để giúp đông đảo sinh viên tham gia hăng say nghiên cứu các môn khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Trong thời gian vừa qua, với sự ủng hộ của Ban Giám hiệu và sự chung tay của các khoa, phòng cùng Đoàn thanh niên trường, một số cuộc thi các môn khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh tại trường Đại học sư phạm kỹ thuật Vinh cũng đã được tổ chức thành công và thu hút nhiều sinh viên tham gia. Có thể nhận thấy rằng, thông qua các cuộc thi hào hứng, kiến thức lý luận của Chủ nghĩa Mác, tư tưởng cách mạng sâu sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh dễ dàng đi vào nhận thức của thanh niên. Rõ ràng đây là một mô hình hay, dễ dàng thu hút sự quan tâm của đông đảo thanh niên, đặc biệt là sinh viên nên mô hình này cần được nhân rộng đến và tổ chức thường xuyên để phong trào học tập và nghiên cứu khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh ngày càng trở nên sôi nổi hơn.

Thứ hai, cần đầu tư nâng chất hơn nữa trong sinh viên một thái độ, động cơ học tập, nghiên cứu đúng đắn, học đi đôi với hành, lý thuyết gắn liền với thực tiễn. Các câu lạc bộ Lý luận trẻ cần được hình thành duy trì hoạt động ổn định, đi vào chiều sâu trong nội dung hoạt động. Từ đó phát triển khả năng hùng biện, thuyết trình của sinh viên trong các diễn đàn Lý luận. Đoàn Thanh Niên trường cũng cần phối hợp với các khoa, phòng trong nhà trường chủ động mở ra nhiều diễn đàn “Nghe thanh niên nói - nói thanh niên nghe”, tổ chức các buổi báo cáo chuyên đề thời sự trong nước và quốc tế để kịp thời cung cấp các thông tin chính thống, các quan điểm đối nội và đối ngoại của Đảng và Nhà Nước cho sinh viên. Đồng thời, trong thời gian tới, Đoàn Thanh niên trường cũng cần phải nhanh chóng nắm bắt và xử lý thông tin hơn nữa, chủ động định hướng dư luận, chọn nội dung để hướng dẫn sinh viên tham gia phản biện, tranh luận kịp thời. Làm sao để sinh viên không chỉ đủ sức đề kháng mà còn dần dần có khả năng

bảo vệ được bạn bè mình trước những luận điệu xuyên tạc, sai sự thật, trái với chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà Nước từ các thế lực thù địch.

Thứ ba, Đoàn Thanh niên trường cũng cần đẩy mạnh hơn nữa công tác tuyên truyền giáo dục các giá trị thượng tôn pháp luật cho sinh viên. Đoàn Thanh niên với nhiệm vụ chính trị của mình, cần thiết phải tổ chức nhiều giải pháp hiệu quả nhằm đưa các Nghị quyết, chủ trương, định hướng của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước đi vào trong thực tiễn đời sống từng bạn sinh viên. Việc tuyên truyền không dừng lại ở chỗ biết luật mà còn đòi hỏi phải biết ứng dụng luật vào thực tế cuộc sống, biết dùng luật để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của bản thân, để sống và làm việc theo pháp luật.

Thứ tư, tích cực giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên trong trường bằng việc giới thiệu, tuyên dương những tấm gương sinh viên sống đẹp. Đoàn trường cần tích cực hơn trong việc tìm kiếm, giới thiệu những hình ảnh đời thường, chân thật về sự vươn lên không ngừng, về cách lựa chọn một cuộc sống thật ý nghĩa của các bạn trẻ đến đông đảo các bạn sinh viên trong trường. Phương pháp này là hình thức sinh động nhất và ấn tượng nhất để định hướng cho sinh viên những giá trị đạo đức đích thực trong xã hội hiện đại để từ đó xây dựng những mục tiêu phấn đấu ngắn hạn, trung hạn mới cho chính bản thân, góp phần vào sự phát triển chung cho cả dân tộc.

III. KẾT LUẬN

Từ những phân tích lý luận và khảo sát thực tiễn tại Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh có thể khẳng định rằng, Đoàn Thanh niên giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên trong bối cảnh hiện nay. Trước sự tác động đa chiều của kinh tế thị trường, mạng xã hội, các trào lưu văn hóa lệch chuẩn và âm mưu chống phá của các thế lực thù địch, Đoàn Thanh niên không chỉ là “cánh tay nối dài” của Đảng và Nhà trường mà còn là môi trường gần gũi nhất để sinh viên được định hướng giá trị, rèn luyện bản lĩnh và nuôi dưỡng lý tưởng sống đẹp, sống có trách nhiệm.

Các giải pháp được đề xuất trong bài viết – từ đổi mới nội dung, hình thức giáo dục chính trị; tăng cường các hoạt động trải nghiệm, phong trào thi đua; nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ Đoàn; đến việc phát huy hiệu quả các kênh truyền thông số – nếu được triển khai đồng bộ, linh hoạt sẽ góp phần nâng cao rõ rệt chất lượng giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên. Qua đó, Đoàn Thanh niên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh sẽ thực sự trở thành môi trường “trường học xã hội chủ nghĩa” của thanh niên, nơi đào luyện lớp sinh viên có tri thức, bản lĩnh, hoài bão và sẵn sàng cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb.CTQG, T.15, tr.622.

Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25/7/2008 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại.

Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI, Nxb. CTQG, tr.49.

Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, ngày 23/03/2021, ngày truy cập 22/04/2022.